

Jessica Hakala

Alavuden kaupungin kulttuuristrategia 2015-2020

Strategian prosessin kuvaus, lähtökohdat ja tuotos

Opinnäytetyö

Kevät 2015

SeAMK Kulttuuri- ja liiketalous

Kulttuurin Tutkinto-ohjelma

SEINÄJOEN AMMATTIKORKEAKOULU

Opinnäytetyön tiivistelmä

Koulutusyksikkö: Liiketalouden ja kulttuurin yksikkö

Tutkinto-ohjelma: Kulttuurituotannon tutkinto-ohjelma

Suuntautumisvaihtoehto: Musiikkipainotteinen Sosiokulttuurinen työ

Tekijä: Hakala, Jessica

Työn nimi: Alavuden kaupungin kulttuuristrategia 2015-2020

Ohjaaja: Kareinen, Jussi

Vuosi: 2015

Sivumäärä: 21(38)

Liitteiden lukumäärä: 1

Opinnäytetyönäni toteutin Alavuden kaupungin kulttuuripalveluille laaditun kulttuuristrategian. Tavoitteena oli yhdistää Alavuden ja Töysän yhdistyttyä kaupungin kaikki kulttuuripalveluiden palvelut yksiin kansiin. Alavudelle ei ennestään ollut laadittu kulttuuristrategiaa ja sen tarve nähtiin tarpeelliseksi kuntaliitoksen myötä.

Teoriaosuudessa kerron mikä on strategia ja millä tavalla strategia laaditaan ja mitä täytyy ottaa huomioon strategian laadinnassa. Olen myös käyttänyt hyödyksi 2014 laadittua Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategiaa kirjallisen osion laatimiseen. Tässä teoriaosuudessa kerron myös kulttuuristrategian erivaiheista ja jatkotoimenpiteistä Alavudella. Lopullinen Alavuden kaupungin kulttuuristrategia on opinnäytetyöni liitteenä.

Alavuden kaupungin kulttuuristrategian tarkoituksena on kartoittaa kaupungin kulttuuripalvelut ja kehittää toimintaa nykypäivään. Laadittujen tavoitteiden seuranta ja arviointi ovat osana kulttuuristrategian prosessia.

Avainsanat: strategia, kulttuuri, kehittäminen, strateginen suunnittelu.

SEINÄJOKI UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES

Thesis abstract

Faculty: School of Business and Culture

Degree programme: Cultural management

Specialisation: Socio-Cultural work (Music)

Author/s: Hakala, Jessica

Title of thesis: Cultural Strategy of Alavus 2015-2020

Supervisor(s): Kareinen, Jussi

Year: 2015

Number of pages: 21(38)

Number of appendices:1

The thesis is a guide cultural strategy for 2015-2020 for city of Alavus. Aim reason for my work was to get together two different cities, Töysä and Alavus cultural services to the same covers. This was a first time in Alavus, when cultural Strategy is assembled.

The theory part of thesis includes general facts about strategy's history, methods and why strategies are made. What you need to heed when you progress with strategy. I have used in this part of thesis South Ostrobothnia's cultural Strategy for 2015-2020 to see what are the main things to do in this strategy period. I'm going to tell strategies different various stages and follow-up measures. Final cultural strategy of Alavus found attached on this thesis.

Alavus city cultural strategy for 2015-2020 aim is survey all services in Alavus and develop activities and activities for 2020. Monitoring and evaluation of objectives are main part of the cultural strategy process.

Keywords: strategy, culture, development, strategic planning.

SISÄLTÖ

Opinnäytetyön tiivistelmä.....	1
Thesis abstract.....	2
SISÄLTÖ.....	3
1 JOHDANTO.....	4
2 STRATEGIA KÄSITTEENÄ.....	5
2.1 Strategian historiaa.....	5
2.2 Mikä on strategia?.....	5
2.2.1 Missio.....	6
2.2.2 Visio.....	7
2.3 Miksi strategioita tehdään?.....	7
3 STRATEGIAN PROSESSI.....	9
3.1 Lähtökohdat hyvälle strategialle.....	9
3.2 Strategian eri vaiheet.....	10
4 STRATEGIAT KUNNISSA.....	11
4.1 Alavuden kaupunkistrategia.....	12
5 ETELÄPOHJANMAAN KULTTUURISTRATEGIA.....	13
5.1 Lähtökohdat uudelle strategialle.....	13
5.2 Painopisteet.....	14
5.3 Jatkotoimenpiteet ja seuranta.....	14
6 ALAVUDEN KULTTUURISTRATEGIAN KOKOAMINEN.....	16
6.1 Strategian lähtökohdat.....	16
6.2 Strategian toteutus.....	17
6.3 Jatkotoimenpiteet.....	18
7 POHDINTA.....	19
LÄHTEET.....	20
LIITTEET.....	22

1 JOHDANTO

Opinnäytetyöni on kaksiosainen, Alavuden kaupungin kulttuuristrategia ja opinnäytetyön teoriaosa. Kulttuuristrategian tarkoituksena on tuoda kaupungin kulttuuripalveluiden palvelut yhtenäiseksi kokonaisuudeksi ja kehittää palveluita nykypäivään, silti perinteitä kunnioittaen. Strategia koottiin tarkoituksella pelkästään kaupungin omista palveluista, sillä kulttuuripalveluilla ei ennen ole kulttuuristrategiaa laadittu.

Teoriaosassa kerron strategian prosessista yleisesti, mitä tulee ottaa huomioon strategiaa laatiessa ja miksi strategioita tehdään. Kerron Etelä-Pohjanmaan omasta kulttuuristrategiasta, vuoteen 2020, sen painopisteistä ja kehittämiskohteista.

Tavoitteinani opinnäytetyölleni oli luoda toimiva strategia Alavuden kulttuuripalveluille. Strategiaprosessin ymmärtäminen sen sisältöineen ja strategisin piirteineen olivat päällimmäisiä oppimistavoitteitani. Halusin myös tämän opinnäytetyöni kautta kehittää tiedonhankintaani ja samalla kehittää osaamistani kirjoittajana.

Omasta näkökulmastani Alavuden Kulttuuristrategian laatiminen oli hyvin ajankohdainen kuntaliitoksen myötä, jolloin saatiin tuotettua selvä näkemys kahden yhdistyneen kunnan kulttuuripalveluista ja yhteiset tavoitteet seuraavaksi viideksi vuodeksi. Kulttuuristrategia on hyvä virstanpylväs kehittyvään maalaiskaupunkiin, joka vaalii perinteitään, mutta on valmis kehittämään uutta kuntalaisten hyvinvoinnin lisäämiseksi. Alavuden vahvuuksien tuominen paremmin esille ja niiden hyödyntäminen kulttuuripalveluissa, antaa kaupungille mahdollisuuksia kehittyä kulttuuririkkaammaksi maalaiskaupungiksi.

Etelä-Pohjanmaan liitolta tullut esitys, että jokaisella kunnalla tulisi olla oma Kulttuuristrategia, antoi kuntien yhdistymisen jälkeen tavoitteen tuottaa Alavudelle oma kulttuuristrategia tavoitteineen ja toimenpiteineen.

2 STRATEGIA KÄSITTEENÄ

2.1 Strategian historiaa

Strategia johtamisen käsitteenä johtaa juurensa pitkälti sodankäynnistä. Englannin kielessä strategian käsitettä on käytetty ensimmäisen kerran vuonna 1688, kun Machiavelli, yksi sotatieteen ensimmäisiä uurtajia, yhdisti sotataitoa valtio-oppiin. Myöhemmin strategian käsite nousi uudelleen esille 1800-luvun alussa sodankäynnin muutoksien myötä. (Terho, Strategian jäljillä 2009.)

Liike-elämässä termiä alettiin käyttää yleisesti vasta 1900-luvun puolivälin jälkeen. Strateginen suunnittelu yleistyi 1970-luvulla ja strategisesta johtamisesta alettiin puhua 1980-luvulla. Aineeton pääoma, osaaminen ja verkostot ovat olleet erityisesti huomion kohteena 1990-luvulla. Globalisaation myötä 2000-luvulla, tulevaisuuden suunnittelu on osoittanut vaikeammaksi. Strategiatyössä huomio on kohdistettu vuorovaikutukseen, erilaisuuteen ja yllätyksellisyyteen. (Juuti, 2013.)

2.2 Mikä on strategia?

Strategian tarkoituksena on määrittää tulevaisuuden suuntaa mihin ollaan menossa ja mitkä ovat suunnitelmaan laadittujen tavoitteiden toimenpiteet, mitä ollaan tavoittelemassa. Kunnallisella sektorilla strategioita laaditaan organisaatioiden sisällä organisaation kehittymisen ja toiminnan uudelleen. (e-conomic.)

Strategia voi liittyä lähes mihin vain, kuten politiikkaan sotaan, musiikkiin tai urheiluun. Sen merkitys vaihtelee eri käytössä. Liiketoiminnassa se on varsin nuori käsite. Strategia on aina tarkastelutaso- ja näkökulmakysymys, ja sen tehtävä on erottua muista kilpailijoista. Kamensky (2006, 24–28) kirjoittaa, että strategian tekeminen edellyttää kykyä ja rohkeutta tehdä tietoisia valintoja hyvienkin vaihtoehtojen välillä ja sanoa ei monille hyvällekin asioille. Se on ikuinen kehitysprosessi, jossa jatkuvien muutosten keskellä on pystyttävä luomaan pysyvyyttä. (Kamensky 2006, 24–28)

Strategia hahmottaa ympäristössä vaikuttavien tekijöiden vaikutusta ja niiden huomioimista ymmärrettäväksi tulevaisuuteen asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategiaa pystyy harvemmin määrittämään tarkasti etukäteen, sillä se saa raamit toiminnalle ajan myötä, prosessin aikana. Strategia ei ole siis tarkka suunnitelma, vaan suuntaa antava punainen lanka tavoitteiden saavuttamiseksi. Strategian aikaväli määritellään usein 2–5 vuoden päähän tulevaisuuteen, joka antaa aikaa tavoitteiden toteutumiselle ja prosessin kulkuun. (e-conomic.)

Strategia kattaa yrityksen oman toimintatavan, persoonan jota asiakkaat ja yrityksen työntekijät kokevat ja erottavat omakseen. Siksi ei ole olemassa vain yhtä ja ainutta strategian mallia, jota tulisi noudattaa, vaan yritys tekee strategiasta oman yrityksensä näköisen. Strategia on jatkuva, kokonaisvaltainen tapa johtaa toimintaa annettuun suuntaan. (Rossi 2012, 317.)

2.2.1 Missio

Missiolla tarkoitetaan yrityksen toiminta-ajatusta, joka on myös yrityksen olemassaolon syy, miksi työtä tehdään yrityksen sisällä (Liikeidea, strategia, missio 2012). Missiolla vastataan kysymykseen mitä organisaatiossa halutaan tehdä ja mihin suuntaan yritys haluaa toiminnallaan päästä. Missio määrää vahvasti perustarkoituksen yrityksessä tai organisaatiossa ja ohjaa ydintoimintaa. Samalla toiminta-ajatusta kertoo roolin ja tehtävän yhteiskunnassa, millainen yritys on ja mitä yritys tekee. Missio on isossa osassa strategiaprosessin laadintaa, määrittelyä ja kulkua yhdessä vision ja arvojen kanssa. Missio rakennetaan strategian päälle, jolloin missio määritellään prosessin perusosiksi toiminnassa. (Liikeidea, strategia, missio 2012.)

Toiminta-ajatusta eli missio kertoo miksi yritys on olemassa. Asia tuntuu monesta varmasti itsestään selvältä ja voi helposti ajatella, että asian ottaminen esiin tuntuu turhalta. Toiminta-ajatusta eli mission määrittäminen laajemmin voi luoda uusia näkökulmia yrityksen toimintaan ja täydentää jo olemassa olevaa toiminta-ajatusta. Missiolle täytyy antaa aikaa, jolloin sen määrittäminen ja ymmärrettävyys tulee kaikille saman veroisena ja samanlaisena. (Toiminta-ajatusta, menestyksen sanakirja.)

2.2.2 Visio

Visiota voidaan kutsua helpoiten unelmaksi. Visiolla pyritään luomaan kuva tulevaisuudesta, millaiselta tulevaisuuden yritys tai organisaatio halutaan nähdä strategiakauden päätyttyä. Visio on jotain, joka halutaan saavuttaa ja joka innostaa tekemään. Ilman visiota toiminnalla ei ole suuntaa eikä merkitystä miten kehitystä ja toimintaa arvioidaan. (Liikeidea, strategia, missio 2012.)

Visio sisältyy vahvasti strategian käsitteeseen. Visio kertoo millaiseksi yritys haluaa ja aikoo kehittyä tulevaisuudessa. Visiossa näkyy yrityksen tulevaisuuden tavoite ja suunnitelma. Tärkeitä kysymyksiä visiota ajatellen voivat olla ”Missä nyt?”, ”Mitä halutaan?” ja ”Minne mennään?”. Visiolla on tärkeä merkitys strategisessa suunnittelussa, sillä se antaa kuvan organisaatiosta niin asiakkaille, muille yrityksille kuin myös organisaation työntekijöille itselleen. Hyvä visio on tarpeeksi haastava, jolloin sillä on rajattu aikataulu ja ymmärrettävä sanoma. Hyvä visio toimii myös henkilökuntaa motivoivana ja yhdistävänä tekijänä. (e-conomic.)

2.3 Miksi strategioita tehdään?

Strategian tarve näkyy ensimmäisenä haluna muutokseen, jolloin yrityksen kehitykselle asetetaan rajatut raamit. Strategioita laaditaan uudistamaan toimintaa ja tuomaan esiin yrityksen vahvuudet ja mahdollisuudet. Samalla strategian prosessi tuo esiin uhat ja heikkoudet, jotka on hyvä tiedostaa ja käsitellä. Strategia näyttää toiminnalle suunnan ja yhtenäistää toimintatavat. Strategian laatiminen määrittää johdonmukaiset toimintatavat yritykselle ja takaa jatkuvuuden ja toiminnan rajapinnat. Yhteistä kaikille strategioille on määrittää tavoitteet, mitä halutaan saada aikaa tulevaisuudessa, mitä tullaan tekemään ja mitä ei. Määritetään mitä tarjottavaa yrityksellä on asiakkaille ja kuinka.

Suunnitelmallisuudella pyritään hallitsemaan muutosta. Häikiö (2010) toteaa, että hallinnan tavoitteena tulisi olla tietoinen muutos toimintaan. Muutosten taustalla voi olla rahoituskriisi, lainsäädäntö uudistuksia, ympäröivän maailman yleinen muutos ja esimerkiksi tietotekniikan muutos. Taustalla voi olla myös asiakkaiden vaatimusten ja tietoisuuden kehitys. Strategioita laaditaan myös toimintojen yhdenmukais-

tamiseen ja ilman strategiaa juututaan monesti vanhaan, eikä kyetä uudistumaan. Strategia määrittää myös resurssit ja optimaalisen hyödyntämisen, joka josta seuraa kilpailukyvyn korostuminen. (Häikiö, 2010.)

3 STRATEGIAN PROSESSI

Strategian prosessiin kuuluu suurimpina kulmakivinä vuorovaikutus strategian sisällällä, asiakkaiden ja yrityksen kesken. Prosessi alkaa toteamalla mikä on tämän hetken tilanne ja mitä muutosta halutaan luoda. Muutosten kirjaaminen ja suunnan luominen kirjataan yhdessä ylös. Määritetään prosessin jatkuvuus ja osallistavat tahot, sen toteutus ja seuranta sekä arviointi. Tällöin muodostetaan kokonaiskuva prosessin kulusta ja osallistuvista elimistä. (Suomen kuntaliitto, 2015.)

Strategian tarkistaminen etenee usein prosessina, jossa linjaukset ja sisällöt jalostuvat eri tahojen pohdintojen kautta. Kullakin taholla on omia tai yhteisiä keskustelu tai käsittelytilaisuuksia. Näin strategian mahdollisten sisältö siirtyy toimijoiden välillä ja keskustelu saa lisää elementtejä, joista voidaan tehdä lopullisia johtopäätöksiä ja valintoja. (Suomen kuntaliitto, 2015.)

3.1 Lähtökohdat hyvälle strategialle

Kiristyvässä kilpailussa ei välttämättä voita se, joka kykenee tuottamaan tiettyä tuotetta tai palvelua tehokkaimmin, vaan se joka kykenee havaitsemaan uusia mahdollisuuksia, ennen kuin muut ehtivät. Hallitakseen markkinoita tulee olla visio siitä, mitä halutaan tuottaa ja miten. Tavoitteiden saavuttamiseksi toimintastrategian merkitys korostuu jatkuvasti. (Laakso, Ajattelulle annettava aikaa, strategia ei synny sattumalta.)

”Hyvän liiketoimintastrategian tärkeimpiä tehtäviä ovat ensinnäkin määrittää, miten kilpailu asiakkaista voitetaan. Strategia määrittelee, miten ja missä toimimalla yritys tuottaa asiakkailleen eniten hyötyä. Tämä on koko strategian idea. Lisäksi tämä idea tulisi kyetä ilmaisemaan mahdollisimman yksinkertaisella ja helposti ymmärrettävällä tavalla” (Laakso, Ajattelulle annettava aikaa, strategia ei synny sattumalta.)

Strategia ei synny hetkessä, vaan tarvitsee paljon aikaa ajatus työhön ja vuorovaikutusta eri tahojen kanssa. Palkkaamalla ulkopuolisen konsultin, se tuo näkökulmia asioihin, joita yritys ei välttämättä itse huomaa. Hyvä toimintastrategia keskit-

tyy selkeästi yhden tietyn asian saavuttamiseen, joten toimeenpanoprosessi on helpompaa. (Laakso, Ajattelulle annettava aikaa, strategia ei synny sattumalta.)

Strategia ei kaadu yleensä siihen, että se olisi huono, vaan siihen ettei ihmisiä saada mukaan. Strategia muuttuu toiminnaksi vain tekemällä. Monesti toteuttajat kannattaisi ottaa mukaan pohtimaan millä toimenpiteillä annetut tavoitteet saadaan toteutumaan. (Nurmela, 2013.)

3.2 Strategian eri vaiheet

Strategiatyö on aina ympäristön ja yrityksen kulttuurista olosuhteista ja tilanteista riippuvainen. Käytäntö tai malli ei välttämättä sellaisenaan sovi kaikkiin tilanteisiin. Yksinkertaisimmillaan strategiaprosessissa on viisi päävaihetta, jotka ovat riippuvaisia toisistaan.

Ensimmäisessä askeleessa on tietojen keruu ja analysointi eri työyhteisöjen kanssa, missä ollaan nyt ja mitä kohti ollaan menossa. Toisessa vaiheessa määritellään tarkemmin strategian päämäärä ja raamit, mihin tartutaan ja mihin tarvitaan muutosta. Kolmannessa aletaan suunnittelemaan strategian projektien aikajanaa, millä tavoin päästään tavoitteisiin ja mitä niiden eteen täytyy tehdä. Neljäntenä vaiheena alkaa toteutus tavoitteiden saavuttamiseksi. Viidentenä vaiheena strategian seuranta ja arviointi sekä toimintamallin päivittäminen. (Lindroos, Lohivesi, 2004, 31.)

4 STRATEGIAT KUNNISSA

Kunnat ovat tällä hetkellä hyvin erilaisissa vaiheissa kehityksessä. Joidenkin kuntien kasvu on ollut hyvinkin nopeaa, jolloin näiden kuntien kehitys suosii innovoivaa kasvua ja kehitystä. Toisella puolella on maaseutumaisia kuntia, joiden talous heikkenee koko ajan väestökehityksen vähäisyyden ja kunnan ikärakenteen vanhenemisen myötä. Mahdollinen molempia palveleva yhteistyö näiden kahden tyyppisen kuntien turvaamiseksi takaisi kuntien kehittymisen. (Juntunen 2003, 75)

Kuntaorganisaatioissa asukkaiden osallistaminen kehitystyöhön on tärkeää. Kuntalaisten mielipiteiden kuuleminen koetaan tärkeäksi yleisesti. Kaupunkien välillä on eroavaisuuksia millä tavoin asukkaat otetaan kehitystyöhön mukaan. Joissain kaupungeissa ollaan todettu asiakaspalautteet ja kuntalaisaloitteet toimiviksi ratkaisuksi, kun taas yleisötilaisuuksien järjestäjät ovat kokeneet tavan omakseen ja kannustavat kehittämään menetelmää entisestään. Osallistuminen vaihtelee paljon kaupungeittain. Kansalaisnäkökulman huomioimisessa kaivataan paljon jatkuvuutta. (Harisalo ym. 2012, 28–29.)

Kansainvälistyvä Suomi aiheuttaa tehostamispaineita, jolloin vaikutukset kohdistuvat yhteiskunnan tavoitteiden uudelleen määrittelyyn. Kuntien ehdottomia palveluvelvoitteita lisätään lisääntyvillä lainsäädännöillä ja perusoikeuksien nojalla. Väestön ikääntyminen lisää tarvetta vanhuspalveluille. Tällä hetkellä mietitään strategiamalleja, jotka muovautuvat tämän hetken muuttuvaan yhteiskuntaan ja jotka tukevat kaupunkien kehitystä.

Juntunen (2003) mukaan Suomen kuntien strategian vaihtoehtoja on neljä, jotka tulisi ottaa huomioon strategiaa laatiessa. Palveluiden tarjontaa ei voi enää vähentää, sillä lainsäädäntö takaa kuntalaisille tietynlaisen palveluiden tason. Silti kunta voi tehostaa palvelutuotantoaan parantamalla työmenetelmiä ja vähentämällä henkilöstöä. Toisena vaihtoehtona nousee esille kunnallisveron nostaminen, joka ei kuitenkaan ole kannattavaa pidemmällä tähtäimellä. Toimenpiteenä voisi olla lisätä läheistä yhteistyötä, jolloin voitaisiin vähentää kustannuksia hallinto- ja erikoispalveluista. Kuntaliitokset takaavat suurempia kuntakokoja, jolloin palvelut keskitetään keskukseen ja haetaan säästöjä keskittämisen kautta. (Juntunen 2003, 70–73.)

4.1 Alavuden kaupunkistrategia

Alavuden kaupunkistrategia Uusi Alavus 2020-kehittämishjelmalla linjataan kehittämisen toimintatapoja ja tavoitteita. Kehittämishjelma toimii pohjana myös yhteistyölle muiden tahojen kanssa kuten kuntien ja yhteisöjen kanssa. Toiminnan keskeisiä arvoja ovat avoimuus, rohkeus, vastuullisuus ja yhteisöllisyys. Näiden arvojen päälle rakennetaan palveluiden tuotanto, kehittämistyö ja hallinnon toiminta kaupungille. Nämä ovat keskeisiä periaatteita vuorovaikutuksessa tarpeiden määrittämisessä.

Alavuden kaupungin visio vuoteen 2020 on, että Alavus on asukkaiden yritysten, asukkaiden ja matkailijoiden näkökulmasta houkutteleva, palveleva ja kasvava maaseutukaupunki. Kaupunki, joka tunnetaan ja joka tarjoaa elämyksiä, kauppaa ja tuotantoa.

Kaupungin tavoitteena ja päämääränä on kasvava ja kehittyvä kaupunki, jolloin tärkeää on saada väestönkasvu nousuun, kylien toiminnan tukeminen ja keskustan profiloiminen. Kaupunki panostaa asiakaslähtöisiin palveluihin ja joustaviin, tarpeita vastaaviin palveluihin. Alavus haluaa vahvistaa kaupungin yrittäjäimagoaan ja kehittää työvoiman saatavuutta. Tavoitteena on myös tasapainoinen kuntatalous ja palvelutarpeita vastaava henkilöstö, jolloin se määrältään ja laadultaan vastaa muuttuvia tarpeita ja palveluita. (Uusi Alavus 2020.)

5 ETELÄPOHJANMAAN KULTTUURISTRATEGIA

Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategia on laadittu vuosille 2015-2020. Uudessa strategiassa hahmotellaan niitä kulmakiviä, joita kehittämällä voidaan vaikuttaa kulttuuriin maakunnassa. Strategiaan on yhdistetty kaksi kehittämisohjelmaa. Samoihin kansiin on liitetty nyt Etelä-Pohjanmaan kulttuurin kansainvälisyysohjelma ja luovien alojen yritystoiminnan kehittämisohjelma. (Etelä-Pohjanmaa- Jotakin parempaa, kulttuuristrategia 2015–2020.)

5.1 Lähtökohdat uudelle strategialle

Tälle strategiakaudelle lähtökohdat ovat kansainvälisyydessä kiinnostavuudessa ja älykkäässä erikoistumisessa. Tavoitteena on korostaa hyvinvoinnin merkitystä kulttuurissa ja johdattaa kohti parempaa tulevaisuutta. Strategian laadinnassa on osallistettu maakunnan kulttuuritoimijoita kehittämään kulttuuristrategian kirjoitustyötä, tavoitteiden ja painopisteiden laatimisessa. Resurssien tiukentuminen vaatii tältä strategiakaudelta vahvuuksien tunnistamista, jolloin voi lisätä vetovoimaa alueelle ja uusia voimavaroja. Etelä-Pohjanmaan vahvuus löytyy lähes kaikilta kulttuurin ja taiteen aloilta. Tänä päivänä maakunta on hyvin tunnettu musiikista festivaalien ja paikallisten bändien myötä.

Kulttuuristrategiaa valmisteltiin alusta alkaen maakunnan eri sidosryhmien kanssa yhteistyössä. Prosessista vastasi Etelä-Pohjanmaan liitto, mutta ydinryhmässä strategiaa työstämässä on ollut reilut kymmenen kulttuurivaikuttajaa eri aloilta. Mielipiteitä ja ideoita kerättiin työpajoissa, joihin osallistui yli 60 eri sidosryhmien edustajaa. Tavoitteena oli kerätä eri alojen sidosryhmien kanssa kulttuurin vahvuuksia maakunnassa, kehittämiskohteita ja miettiä tietä tulevaisuuden menestykseen. Sähköinen kyselylomake lähetettiin Etelä-Pohjanmaan kulttuuritoimijoille, jossa kerättiin palautetta nykyisestä kulttuurin tilasta, tulevaisuudesta, kehitys kohteista ja painopisteistä. (Etelä-Pohjanmaa- Jotakin parempaa, kulttuuristrategia 2015–2020.)

5.2 Painopisteet

Etelä-Pohjanmaan strategian visio syntyi kyselyn ja maakunnan kuntien alueelle laadittujen strategioiden ja ohjelmien pohjalta. Vuonna 2020 Etelä-Pohjanmaa haluaa olla: ”Meitä ittiä ja muuta maailmaa innostava maakunta”. Kansainvälistyvä maakunta, joka kiinnostaa ja vetoaa asukkaisiin, matkailijoihin ja yrityksiin. Tärkeintä ei ole kuitenkaan, että vain Etelä-Pohjanmaa on pelkästään kiinnostava, vaan vaan tärkeintä on tyytyväiset asiakkaat ja yritykset, jotka valitsevat maakunnan asuinpaikakseen. Megatrendeihin strategia on koonnut päällimmäiset tämän hetken olennaisimmat seikat, jotka tulee ottaa huomioon. Näitä ovat Digitaalisuus, väestörakenteen muutos, ekologisuus, lifestyle, design ja paikallisuus. Nämä ovat erityisosaamisia maakunnassa, joita tulee hyödyntää strategiakaudella.

Etelä-Pohjanmaan kulttuuristrategian tavoitteena on yhteistyön lisääminen luomalla uusia yhteistyömalleja ja laajentamalla yhteistyöverkostoa toimialueiden ulkopuolelle. Myös uusien oppimisympäristöjen luominen kulttuurinaloille, luovien menetelmin on yksi kauden tavoitteista ja samalla kehittää koulutuksen moniosaamista. Strategiakaudella etsitään uusia malleja resurssien säästämiseksi, kuten lisäämällä tilojen yhteiskäyttöä, tukemalla ja edistämällä yhteishankintaa ja kolmannen sektorin yhteistyön lisäämisellä toimintaan. Hyvinvointi ja kansainvälisyys nousevat tämän kauden päällimmäisiksi tavoitteiksi. Hyvinvointi on tarkoitus nostaa joka päiväiseen elämään, esimerkiksi palvelukotien arkeen ja syrjäytymisvaarassa olevien ja erityisryhmien mahdollistaminen kulttuurikokemuksille ovat kauden toimenpide-ehdotuksia. Kansainvälisyyden kehittämisen toimenpiteinä ovat, että lisätään vetovoimaa kulttuurin avulla kansainvälisesti ja lisätään kulttuurimatkailua. Tavoitteena on myös edistää luovien alojen yrittäjyyttä maakunnassa. (Etelä-Pohjanmaa- Jotakin parempaa, kulttuuristrategia 2015–2020.)

5.3 Jatkotoimenpiteet ja seuranta

Strategiasta laaditaan viestintäsuunnitelma, jolla seurataan sen toteutumista ja edistymistä. Etelä-Pohjanmaan liitto kokoaa ydinryhmän suunnittelussa ja kokouksissa olleista toimijoista, joiden tehtävänä on laatia toimenpide ohjelmat kullekin

vuodelle. Lisäksi järjestetään tilaisuuksia toimenpideohjelmien kehittämiseksi.
(Etelä-Pohjanmaa- Jotakin parempaa, kulttuuristrategia 2015–2020.)

6 ALAVUDEN KULTTUURISTRATEGIAN KOKOAMINEN

6.1 Strategian lähtökohdat

Alavudelle ei enemminkin ollut laadittu kulttuuristrategiaa, jolloin Töysän ja Alavuden yhdistyttyä ja Etelä-Pohjanmaan liiton esitys jokaisen kunnan kulttuuristrategiasta, antoi Alavuden kaupungille hyvät lähtökohdat strategian laatimiseen. Tarve kahden kunnan kulttuuripalveluiden kartoittamiseksi ja yhdistämiseksi nähtiin tarpeelliseksi kuntaliitoksen myötä. Alavuden kulttuuripalvelut olivat ainoa taho Alavuden vapaa-aikapalveluista, jolla ei ollut vielä minkäänlaista strategiaa. Myöskään Etelä-pohjanmaan alueella Alavus on harvoja kaupunkeja, jolla ei omaa kulttuuristrategiaa ole vielä laadittu.

Keväällä 2014 minulle ehdotettiin Alavuden vapaa-aikapalveluilta, Alavuden kaupungin kulttuuristrategian laatimista. Olen itse kyseiseltä paikkakunnalta kotoisin ja työskentelen Alavuden vapaa-aikapalveluilla vakituksessa työsuhteessa, joten organisaatio ja kaupunki olivat minulle ennestään tuttuja. Kulttuuristrategian kokoaminen tuntui itselleni luontevalta tutussa ympäristössä, tuttujen ihmisten kanssa työskennellessä. Kokoamiseen sain aikalailla vapaat käden toteutukseen, sillä mitään pohjaa ei ollut valmiina edellisiltä vuosilta.

Tavoitteena on, että viiden vuoden päästä strategia kauden loputtua kootaan yhdessä Alavuden kaupungin kaikkien vapaa-aikapalveluiden yhteinen Vapaa-aikastrategia. Yhteisellä vapaa-aikastrategialla taataan kokonaisvaltainen toimintasuunnitelma asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi, jolloin yksittäiset strategiat liitetään yhteen ja samaan strategiaan. Suunnitteilla olevaan strategiaan yhtenäistetään kulttuuri-, liikunta-, nuoriso-, ja mahdollisesti vielä kirjastopalvelut. Tämän hetken strategiat on koottu kuntaliitoksen jälkeen ensimmäisen kerran kahden kunnan tavoitteet yhteen liittäen.

6.2 Strategian toteutus

Olen tehnyt opinnäytetyötäni pitkällä aikavälillä. Aloitin suunnittelutyön kesällä 2014, jolloin otin selvää Etelä-Pohjanmaan alueen kuntien eri kulttuuristrategioista. Huomasin, ettei Etelä-Pohjanmaan alueella ollut minkäänlaista yhtenäistä linjausta strategioiden laatimisessa, jolloin strategian suunnittelu tuotti itselleni paljon päänvaivaa. Etelä-Pohjanmaalla laaditut kulttuuristrategiat eivät välttämättä vastanneet strategian kriteereitä. Alavudella kulttuuristrategian laajuus herätti kysymyksiä, kelle kaikille strategia laaditaan ja kuinka laaja-alaisesti. Olin yhteyksissä Alavuden kaupungin vapaa-aikasihteerin ja mietimme yhdessä, kuinka strategiaa lähdetään tekemään.

Syksyllä aloitin hitaasti, mutta varmasti keräämään tietoa Alavuden kaupungin kulttuuripalveluista. Samalla hahmotin tulevan strategian sisältöä ja painopisteitä. Syksyllä strategian laajuus herätti kysymyksiä kulttuuristrategian sisällöstä. Osa toimijoista halusi kaiken kattavan kulttuuristrategian, johon tulisi vapaa-aikapalvelut ja muut kulttuuritoimijat samoihin kansiin ja osa toivoi saavansa edes pienet maininnat omasta palvelustaan strategiaan. Jatkoin silti strategian työstöä pelkän kaupungin kulttuuripalveluiden osalta, jolta tilaus oli aikoinaan tullut ja päätin palata strategian raamittamiseen myöhemmin. Kirjoitustyön aloitin strategiaan joulukuussa 2014.

Epäselvyyksien vuoksi keskustelimme tammikuussa kulttuuritoimijoiden kanssa uudemman kerran strategian raameista ja tulimme yhdessä siihen tulokseen, että laadimme nyt Alavuden kulttuuripalveluiden oman strategian, sillä kulttuuripalveluilla sitä ei vielä ollut olemassa. Tulevaisuutta ajatellen suunnittelimme jo alustavasti, että strategiakauden loputtua on laadittuna vapaa-aikapalveluiden yhteinen strategia seuraavaksi viideksi vuodeksi, johon liitetään kulttuuri-, liikunta-, nuoris- ja mahdollisesti kirjasto- ja muut kulttuuripalvelut samaan strategiaan.

Helmikuun puolessa välissä olin saanut strategian kasattua siihen asti, että aloitin työstämään teoriaosuuttani opinnäytetyöhöni. Teoriaosuudessa halusin nostaa esille mikä strategia oikeasti on. Itselleni sana on hyvin selvä, mutta syvemmin työhön paneutuneena tulin siihen tulokseen, ettei minulla ole tietämystä paljoakaan strategian luonteesta ja pääpiirteistä. Samaan aikaan lähdin vaihto-

opiskelemaan Sambiaan tekemään työharjoitteluani kevääksi 2015, jolloin strategian ja teoriaosuuden työstö jäi vähäisemmälle. Strategiaosuuden sain valmiiksi Toukokuun alussa 2015. Alavuden kaupungin kulttuuripalvelut hyväksyivät strategian toukokuun puolessa välissä. Teoriaosuutta työstin vielä Toukokuun loppuun 2015 saakka.

6.3 Jatkoimenpiteet

Strategiakauden lopussa katsotaan yhdessä kaupungin kulttuuritoimijoiden kanssa tavoitteiden toteutuminen olemmeko päässeet tavoitteiden kanssa yhteen. Ensimmäistä kertaa laadittu Alavuden kulttuuristrategia arvioidaan sen toimivuuden ja käytännöllisyyden perusteella. Tarkoituksena strategia kauden lopulla on tuoda toimivat työkalut käytäntöön jatkumoksi, jonka jälkeen aloitetaan työstämään koko Alavuden vapaa-aikapalveluiden omaa yhteistä vapaa-aikastrategiaa vuosille 2020-2025.

7 POHDINTA

Jälkeenpäin ajateltuna hampaiden kiristelyn ja ahdistuksen seasta lopputulokseen olen tyytyväinen. Asiatekstin työstäminen on ollut minulle aina hieman hankalaa ja kenttätyön ihmiselle kirjoittamisen kehittäminen ei ole ollut kuin hyvä juttu. Pohjalainen ”minä itte”- tyyli joutui koetukselle prosessin aikana moneenkin otteeseen. Nyt ollaan kuitenkin tässä ja lopputulokseen olen tyytyväinen.

Opinnäytetyönäni Alavuden kulttuuristrategian laatiminen oli ajoin hyvin palkitsevaa ja ajoin kuopasta ylös kiipeämistä. Kulttuuristrategiaa työstäessäni tajusin, etten tiedä aihealueesta oikeastaan yhtään mitään, millä lailla strategioita tulisi laatia. Maakunnassa laadittujen strategioiden erilaisuus keskenään loi paljon kysymyksiä millainen Alavuden strategia tulisi olla. Huomasin itsestäni, että olin vahvasti oman mukavuusalueeni ulkopuolella. Alavudelle nyt ensimmäistä kertaa laadittu kulttuuristrategiaan annettiin minulle täysin vapaat kädet, jolloin strategian laatiminen olettaisi tuntuvan helpolta. Vaikeutta herätti laatia Alavudelle oman näköinen kulttuuristrategia, joka tukee Alavuden omia arvoja ja toimintatapoja.

Strategian suunnittelussa ja alkuun saamisessa mukana ei ollut paljon osallisia. Jälkeenpäin ajateltuna toimijoita aktiivisemmin osallistamalla strategian kirjoitustyöhön ja suunnitteluun, olisi saatu paljon tavoitteellisempi ja laajempi kokonaisuus Alavuden kaupungille. Yhteinen keskustelutilaisuus Alavuden kulttuuritoimijoille esimerkiksi olisi tuonut paljon erilaisia ja uusia näkemyksiä jo olemassa olevien rinnalle rikastuttaen strategian tavoitteita ja toimenpiteitä.

Strategian syvimpään olemukseen perehtyessä huomasin kuitenkin, kuinka tärkeää strateginen suunnittelu on. Strategia määrittää kuitenkin tämän hetken tilanteen, tulevaisuuden tavoitteet ja millaisena organisaatio haluaa itsensä näkevän ja millaisena se haluaa näkyä ulkopuolisille. On paljon yrityksiä ja organisaatioita, jotka ovat vain olemassa, mutta yritykselle ja työntekijöille itselleenkään ei ole varmaa mitä yritys tai organisaatio on, tekee ja kenelle tekee. Strategisen ajattelun myötä organisaatio voi kehittyä ja luoda jotain uutta. Tekemäni strategia oli nyt ensimmäinen, mutta tiedän että strateginen ajattelutapani tulee kehittymään, jolloin seuraavasta strategiasta jonka tulen tekemään, osaan ottaa huomioon jo paljon erilaisia asioita, mitä en tässä ensimmäisessä vielä osannut.

LÄHTEET

- Uusi Alavus 2020. Alavuden kaupunki, 2014, kehittämissuunnitelma. [Viitattu 23.5.2015]. Saatavana: <http://www.alavus.fi/media/hallinto/ohjeet-ja-saannot/kehittamissuunnitelma-kesakuu-2014.pdf>
- E-conomic, 2002–2015, Strategia - Mitä tarkoittaa strategia?. [Viitattu:23.5.2015]. Saatavana: <https://www.e-conomic.fi/kirjanpito-ohjelma/sanakirja/strategia>
- Etelä-Pohjanmaan-Jotain parempaa, kulttuuristrategia 2015-2020. Etelä-Pohjanmaan liitto 2014 Seinäjoki: I-Print Oy.
- Hakanen, M. 2009. Strategiatyön malleja. Modulcon Oy.[Viitattu 25.5.2015]. Saatavana: <http://www.modulcon.fi/wp-content/uploads/2012/05/Strategiamallit1.pdf>
- Harisalo, R & Leponiemi, U & Lumijärvi, I & Rannisto, P-H & Stenvall, J 2012, Kehittämistoiminta kunnissa Helsinki: Suomen kuntaliitto.
- Häikiö, M 2010. Hyvinvoinnin strategia- miksi ja miten se kannattaa tehdä.[Viitattu: 4.6.2015]. Saatavana: http://www.sosiaalikallega.fi/tervelappi/ammattilaiset-ja-kuntapaattajat/koulutusta/17-8-esitykset/Miksi%20tehdä%20strategia_Mikko_Haikio.pdf
- Juntunen, E. 2003. Kunnan elinkaarihyppy. Vammala: Vammalan kirjapaino Oy.
- Juuti, P, 2013, Jaetun Johtajuuden taito, Strategisen johtamisen historiaa lyhyesti, Tutkimuskammio. [Viitattu: 27.5.2015]. Saatavana: <https://tutkimuskammio.wordpress.com/2014/01/11/strategiahistoriaa/>
- Kamensky, M. 2006 Strateginen johtaminen. 7. tarkistettu painos: Helsinki: Talentum Media Oy.
- Lindroos, J-E & Lohivesi, K. 2004. Onnistu strategiassa. Helsinki: Sanoma Pro Oy.

- Laakso, J-P, Ajattelulle annettava aikaa- strategia ei synny sattumalta. [Viitattu 25.5.2015]. Saatavana: <http://www.talentvectia.com/fi/artikkeli/ajattelulle-annettava-aikaa-strategia-ei-synny-sattumalta>
- Liikeidea, strategia, missio. MaNi Consulting Oy 2012, Liikeidea, strategia, missio. [Viitattu 21.5.2015]. Saatavana: <http://www.maniconsulting.fi/yrityksen-johtaminen/liikeidea-strategia-missio/>
- Nurmela, E, Fountain Park Oy 2013, Yrityksen strategia muutostilanteessa. [Viitattu 27.5.2015]. Saatavana: <http://www.fountainpark.fi/blogi/yrityksen-strategia-muutostilanteessa/>
- Rossi, A 2012, Kulttuuristrategia, Hämeenlinna: Kariston Kirjapaino Oy.
- Suomen kuntaliitto, sis. tark. Pauni, M 2014, Strategiaprosessi. [Viitattu 24.5.2015]. Saatavana: <http://www.kunnat.net/fi/palvelualueet/kuntajohtaminen/strateginen-johtaminen/strategiaprosessi/Sivut/default.aspx>
- Terho, S. (toim.) 2009, Strategian jäljillä. [verkkojulkaisu]. Helsinki: Maanpuolustuskorkeakoulu / Johtamisen ja sosiaalipedagogiikan laitos. [Viitattu: 27.5.2015]. Saatavana: https://www.doria.fi/bitstream/handle/10024/74176/terho-strategian_jaljilla.pdf?sequence=1
- Toiminta-ajatus, menestyksen sanakirja. 2012. [Viitattu: 4.6.2015]. Saatavana: <http://www.menestyksensanakirja.fi/toiminta-ajatus/>

LIITTEET

Liite 1. Alavuden kaupungin kulttuuristrategia 2015-2020.

ALAVUDEN KAUPUNGIN KULTTUURISTRATEGIA 2015 – 2020

Sisällysluettelo

JOHDANTO	24
1. Alavuden Kaupunki	25
2. Nykytila	26
3. Kulttuuritilat	27
4. Tapahtumat ja palvelut	28
4.1 Toivo Kuula- Laulukilpailu	28
4.2 Kotiseutuarkisto	30
4.3 Museot	30
5. SWOT-ANALYYSI	32
6. VISIO	32
7. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET	34
8. JATKOTOIMENPITEET JA SEURANTA	38

JOHDANTO

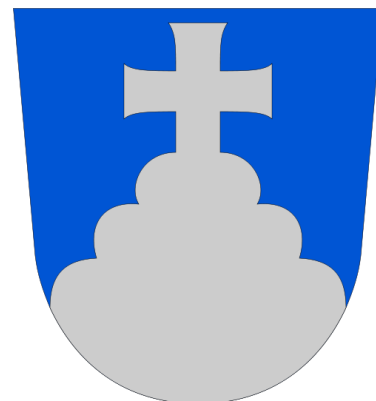
Pidät kädessäsi tällä hetkellä Alavuden kaupungin kulttuuristrategiaa vuosille 2015-2020. Näihin kansiin on kattavasti koottu Alavuden kaupungin kulttuuripalveluiden toiminta kokonaisuudessaan. Strategiaa Alavuden kulttuuripalveluille ei ole aikaisemmin laadittu, mutta Alavuden ja Töysän yhdistymisen myötä päätettiin saattaa yhteen näiden kahden kunnan kulttuuripalvelut, jolloin saadaan selkeä kuva molempien kuntien palveluista ja yhdistää kaksi kuntaa yhdeksi kokonaisuudeksi. Pohjalla on myös Etelä-Pohjanmaan liiton kanssa tehty päätös laatia kaikille kunnille omat kehittämisstrategiat. Alavuden kaupungin kulttuuristrategian tarkoituksena on tiivistää palveluiden tämänhetkinen tila, kehityskohteet, tavoitteet ja toimenpiteet vuoteen 2020 mennessä. Strategian kirjoitustyöstä on vastannut Jessica Hakala (SeAMK). Hakala työsti kulttuuripalveluiden strategian opinnäytetyönään. Alavuden kulttuuristrategian tavoitteena on myös tulevaisuudessa saattaa kaikki vapaa-aikapalveluiden sisällä toimivat samaan strategiaan, jolloin saadaan kaupungille kattava paketti Alavuden vapaa-ajan palveluista ja yhteistyötahoista. Strategian graafisesta ilmeestä vastasi Katariina Karjalainen (SeAMK-Muotoilu).

1 ALAVUDEN KAUPUNKI

Alavus on 12000 asukkaan elinvoimainen kaupunki lukuisien järvien ympäröimänä ja kahden suuren maantien, valtatie 18 ja kantatie 66 risteyskohdassa eteläisellä Etelä-Pohjanmaalla. Alavuden kaupunki yhdistyi Töysän kunnan

kanssa 1.1.2013. Nimi Alavus säilyi ja vaakunaksi vaihtui Töysän vaakuna. Kuntaliitoksen myötä kaupungin tavoitteena on taata asukkaille sujuva arki ja luoda yritystoiminnalle vahvat toimintaedellytykset. Elinympäristön turvaaminen, edelleen kehittäminen ja elävöittäminen ovat uuden Alavuden tärkeimpiä tavoitteita.

Alavuden Tuurissa sijaitsee tunnettu Kyläkauppa Veljekset Keskinen, joka varsinkin kesäaikaan vilkastuttaa ja rikastuttaa myös Alavuden matkailua ja tuo näkyvyyttä paikkakunnalle. Alavus on tunnettu yrittäjähenkisyydestään ja laaja-alaisista palveluistaan. Alavudella on myös värikäs kansanmusiikkiperinne historia, joka näkyy ja kuuluu valtakunnallisesti kuin kansainvälisestikin.

2. NYKYTILA

Kulttuuripalvelut tukevat Alavuden eri kulttuuritoimijoita ja yhdistyksiä ja edistävät kulttuurin kehitystä ja monimuotoisuutta. Kulttuuripalvelut jakavat joka vuosi avustuksia yhdistysten tukemiseksi taideyhdistyksille, harrastajaryhmille ja Alavutelaisille pienemmille kuin suuremmille taiteen harjoittajille. Alavuden kaupungin kulttuuripalvelut tekevät samalla monialaista yhteistyötä heidän kanssaan. Palveluita suunnitellessa otetaan huomioon erityyppiset asiakaskunnat ja erityistarpeet. Palveluiden yhdeksi kulmakiveksi on muodostunut, ettei hinta koidu liian suureksi asiakkaalle, jolloin jokaisella on oikeus ja valmius osallistua eri kulttuuritapahtumiin ja muihin tarjolla oleviin palveluihin.

Kulttuuripalvelut ostavat eri palveluita yhdistyksiltä ja tätä kautta edistävät ja ylläpitävät Alavuden yhdistysten yhteistyöverkoston. Kolmannen sektorin merkitys on tärkeässä osassa Alavuden kaupungin kulttuuripalveluiden toiminnassa. Suurin osa yhdistyksistä toimii vapaaehtoistyössä, joka kertoo Alavuden aktiivisesta vapaaehtoistyöstä ja yhteistyöstä.

Alavudella ylpeyden aiheita ovat muun muassa kansantanssin vankka kysyntä ja harrastuneisuus kuin myös mittavat puitteet ja palveluiden laatu. Kansanmusiikki perinnettä ovat Alavudella tanssi- ja musiikkiryhmä Lipparit, jotka ovat vieneet Alavutelaista kansanperinnettä ulkomaille saakka. Tunnetuimpia Alavudelta lähtöisin olevia taiteilijoita löytyy mm. Raija Immonen-Orava, Pauli Hanhiniemi ja Toivo Kuula.

Kulttuuripalveluiden toiminta-ajatuksena on vahvistaa Alavutelaista identiteettiä vanhoihin ja uusiin aineksiin. Alavuden kaupungin kulttuuri palveluista vastaa yhdeksän henkinen vapaa-aikalaitakunta. Vapaa-aikalautakunta kokoontuu n. viisi kertaa vuodessa.

3.KULTTUURITILAT

Kulttuuripalveluiden toimisto sijaitsee kulttuurikeskuksen alakerrassa ”Kulttiksellä” keskellä keskustaa, palveluiden läheisyydessä.

Muita varsinaisia kulttuuripalveluiden omia tiloja on Taidekeskus Harri, Kantatie 66 varrella, jossa järjestetään taidenäyttelyitä kevästä syksyyn. Pysyvien näyttelyitä voi talviaikaan käydä katsomassa sopimuksien mukaan. Pysyviä näyttelyitä Harrissa ovat: Arabian maitokannukokoelma, Toivo Kuula-huone, Taiteilija Matti Annalan muistonäyttely ja Veteraanien perinne huone.

Kulttuuripalvelut vuokraavat tiloja tapahtumien käyttöön kaupungilta. Teatteriesitykset ja suuremmat näytelmät esitetään yleensä Kunto-Lutran salissa, jossa on hyvät puitteet tämänkaltaiselle toiminnalle. Kuorokonsertit järjestetään useimmiten kirkossa yhteistyössä seurakunnan kanssa tai koulujen saleissa. Muita kaupungin hallinnassa olevia tiloja ovat:

Kuva: Taidekeskus Harri

- ✓ jäähalli
- ✓ valtuustosali
- ✓ kulttuurikeskus
- ✓ Fasadi
- ✓ Elinkeino-talo
- ✓ Huhtamäki-sali
- ✓ Vetämäjärven leirikeskus
- ✓ Lepis

4. TAPAHTUMAT JA PALVELUT

Alavuden kulttuuripalvelut järjestävät tapahtumia ympäri vuoden yhteistyössä eri yhdistysten, yhteisöjen ja muiden kulttuuritoimijoiden kanssa. Suurin osa suurimmista tapahtumista ajoittuu kesä-ajalle, jolloin kaupungissa tapahtuu muutenkin enemmän, esimerkiksi Kyläkauppa Veljekset Keski-
sen turismin ja kesäloma matkailun myötä.

Tapahtumia pyritään järjestämään kaikenikäisille, perinteitä kunnioittaen, mutta silti tapahtumia ja toimintaa kehittäen. Kulttuuripalvelut järjestävät erilaisia kausitapahtumia, joihin kuuluu yleisesti retket, eri musiikkitaiteenlajin konsertit, työpajat, näytelmät ja matkat. Monipuolinen kulttuuritarjonta yhdistysten ja toimijoiden kanssa yhteistyössä on yksi paikkakunnan vahvuksista ja kulmakivistä.

4.1 Toivo Kuula- Laulukilpailu

Toivo Kuula oli suomalainen säveltäjä, joka syntyi Alavudella 7. heinäkuuta 1883. Kuula suosi sävellyksissään kansallisromanttisia aiheita ja myöhemmässä tuotannossaan hän otti vaikutteita ranskalaisesta uudesta musiikista.

lun

Kuulan sävellykset ovat suosiossa edelleen kuorolaulussa, sekä myös yksinlaulussa. Toivo Kuula menehtyi Viipurissa 18. toukokuuta 1918 jääkäriin ammuttua.

Toivo kuula- laulukilpailu järjestettiin Alavudella ensimmäistä kertaa 2012. Tapahtuma keräsi 900 kävijää. Laulukilpailun karsinnat järjestettiin maaliskuussa 2012 Helsingissä ja Alavudella. Karsintoihin osallistui 74 laulajaa, joista 18 parasta valittiin Alavudella järjestettävään loppukilpailuun. Finaali-viikolla vietettiin samalla Kuulaviikkoa, joka koostui pienemmistä Kuulaan liittyvistä paikallisten järjestämistä tapahtumista. Ensimmäisen laulukilpailun voitti Juhani Alakärppä, Baritoni.

Seuraava laulukilpailu järjestetään elokuussa 2016. Tavoitteena on, että laulukilpailusta saataisiin Alavudelle pysyvä ja jatkuva kilpailutapahtuma.

4.2 Kotiseutuarkisto

”Kotiseutuarkiston tehtävänä on tallentaa paikallinen yksityisluontoinen arkistoaines sekä paikkakunnan henkinen perinne, saada se säilymään ja saattaa käytettäväksi siten, että se palvelee sekä yleisen että paikallisen tutkimuksen, opetuksen, harrastustoiminnan ja käytännön tarpeita”. (Alavuden kaupungin nettisivut, alavus.fi)

Arkistoon kuuluvat yksityisluontoiset aineistot, jotka eivät muutoin ole päätyneet säännöllisen tai/ja julkisen arkistohoidon piiriin. Paperimuotoisten asiakirjojen lisäksi arkistoon voidaan tallettaa valokuvia, filmejä, videokasetteja, ATK-aineistoa, mahdollisia karttoja ja piirustuksia, kuin myös edellä mainittujen jäljennöksiä ja kopioita, sekä muut paikallisen perinteen tallentamiseen liittyvät dokumentit.

Arkistoon voivat kuulua paikalliset:

- yhdistysten ja seurojen ja kansanliikkeiden arkistot
- osuuskuntien ja liikelaitosten arkistot
- perheiden ja sukujen ja talojen arkistot
- yksityishenkilöiden arkistot

4.3 Museot

Sotavanhuksen museo

Vanha viljamakasiini, joka sijaitsee Alavuden kirkon vieressä. Nimi viittaa Runebergin Sotavanhukseen, mutta museo on silti tyypillinen kotiseutumuseo, joita perustettiin maakuntiin 2. maailmansodan jälkeen. Museo avattiin vuonna 1955.

Alavuden veteraanien perinnehuone

Sijaitsee taidekeskus Harrissa. Museossa on näkyvillä laaja kokoelma erilaisista aineistoa talvi- ja jatkosojan ajalta.

Töysän museo

Töysän Sepänniemen loma-kylän naapurissa sijaitsevassa museossa on esillä vuosisadan vaihteen ja sota-ajan paikallishistoriaa sekä suutari ja kauppaesineistöä. Töysän museo on Töysä-Seuran ylläpitämä, joka on avoinna kesäelokuussa maanantaista perjantaihin klo 10-15. Viikonvaihteessa museossa on opastus Lomakylästä.

Toivo Kuula- huone

Sijaitsee taidekeskus Harrissa. Näyttely kertoo säveltäjä mestari Toivo Kuulan alavutelaisesta alkuperästään, elämästä ja tuotannosta. Esillä on mm.

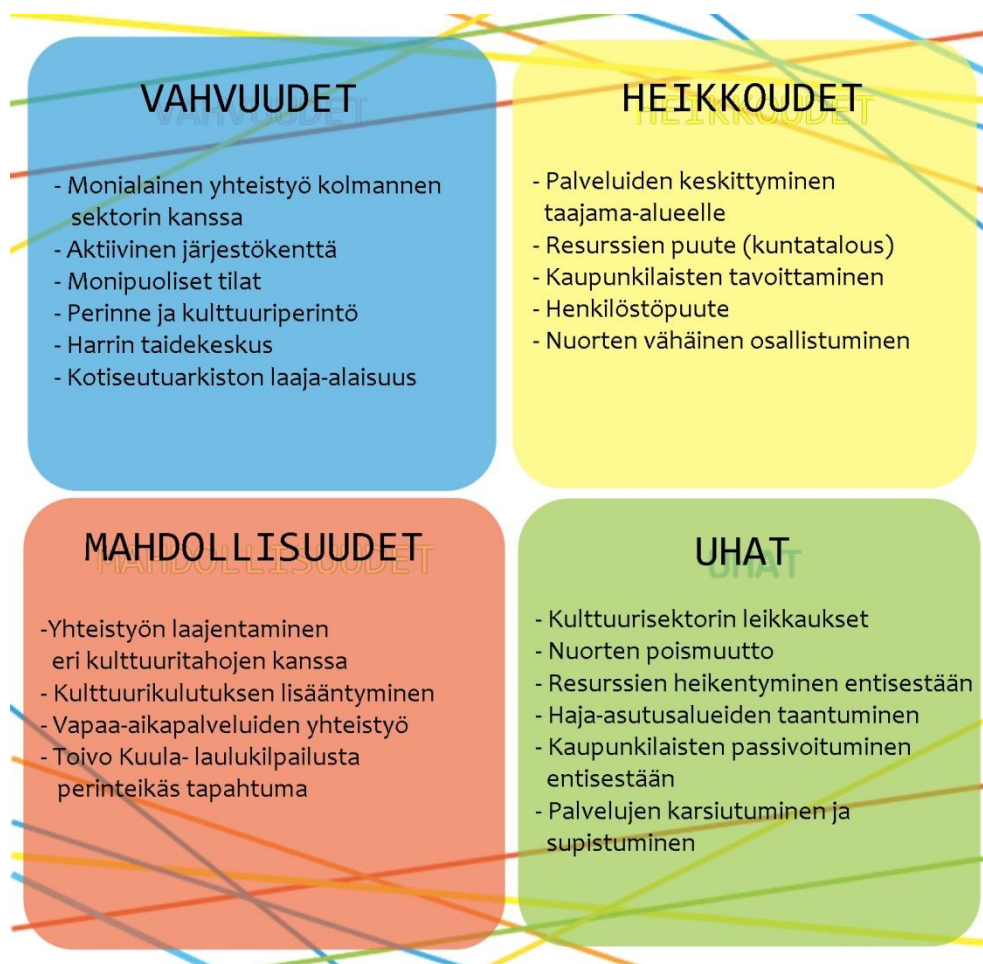
Toivo Kuulan lähettämiä kirjeitään toiselle vaimolleen sodan aikaan.

Apteekkimuseo

Sijaitsee Tuurin vanhalla asemalla. Esillä Markku Pohjanpalon keräämä runsas apteekkiesineistö. Avoinna kesäaikana arkisin klo 10-16. Muulloin sopimuksen mukaan.

5. SWOT-ANALYYSI

Swot-analyysissä on listattuna kulttuuripalveluiden vahvuudet, heikkoudet, mahdollisuudet ja uhat. Analyysiä käytetään yhtenä työkaluna tässä strategiassa. Vahvuuksien ja mahdollisuuksien hyödyntäminen tavoitteiden asettamisessa. Heikkouksien ja uhkien tiedostamisessa ja niiden ennaltaehkäisy.

6. VISIO

”Monipuolista kulttuuria taajamasta sivukylille. Kuntalaisten näköinen, kulttuuririkas maalaiskaupunki.”

7. TAVOITTEET JA TOIMENPITEET

❖ **Yhteistyön kehittäminen Alavutelaisten kulttuuritoimijoiden kanssa**

- Alavudella on kiven alla paljon eri alojen kulttuuritoimijoita ja yhdistyksiä, jotka tulisi saada tuotua yhteen monipuolisen kulttuuritarjonnan edistämiseksi. Kolmannen sektorin merkitys valtakunnallisesti on nostamassa päätään entisestään ja Alavuden kulttuuripalvelut ovat jo edellä kävijöitä yhteistyön hyödyntämisessä. Silti kehittämisprosessi yhtenäistää toimijoiden vahvuuksia palveluiden suunnittelussa ja toteuttamisessa, joka on yksi tärkeimmistä toimenpiteistä yrityskeskeiselle kaupungille.

❖ **Kulttuurin merkityksen lisääminen kaupunkilaisille**

- Kulttuuri kuuluu kaikille iästään ja asuinpaikastaan riippumatta. Kulttuurilla on tutkittu olevan hyvinvointia ja terveyttä edistäviä vaikutuksia, jolloin sen merkitys ja saatavuus jokapäiväisessä elämässä tulee olla taattu. Kulttuurin palveluita vähiten käyttävät Alavudella nuoret, joille täytyy kehittää heidän ikäryhmälleen mieleisiä palveluita, heidän ehdoillansa. Monipuoliset kulttuuripalvelut takaavat yhtenä osana nuorien mielenkiinnon ja halun jäädä kotipaikkakunnalleen tai palata takaisin jossain vaiheessa esimerkiksi opiskeluiden jälkeen. Uusien Alavudelle muuttavien asukkaiden viihtyvyyden lisäämiseksi kaupungin kulttuuripalveluiden tarjontaa tulee tarkastella myös ulkopaikkakuntalaisen silmin, että palvelut ovat helposti saatavilla ja matalankynnyksen toimintaa.

❖ **Nykyisten palveluiden säilyttäminen ja uusien palveluiden kehittäminen**

- Alavudella on kulttuurin saralla pitkät perinteet, joita tulisi tuoda tähän päivään päivitettyinä. Uusia tapahtumia tulee koko ajan, jolloin perinteiset palvelut menettävät merkitystään. Tämän vuoksi vanhojen hyvien ja toimivien palveluiden päivittäminen tuo rikkautta ja lisäystä nykyiseen. Uusien palveluiden

kehittäminen kuntalaisten näköisiksi ja heille kiinnostavaksi lisäävät kulttuurin merkityksen ja tarpeen kysyntää paikkakunnalla.

❖ **Yhtenäistää kahden kunnan palvelut selkeäksi kokonaisuudeksi**

- Alavuden ja Töysän kuntaliitoksen myötä yhdistyi samalla kahden kunnan kulttuuripalvelutkin. Kuntien omat perinteet tulee säilyttää, mutta tavoitteena on kehittää kahden kunnan yhteiseksi palveluiksi, jotka palvelevat molempien kuntien asukkaita. Eri palveluiden yhdistäminen suuremmiksi kokonaisuuksiksi tuo kaksi paikkakuntaa lähemmäs toisiaan yhdeksi kokonaiseksi kaupungiksi.

❖ **Yhteistyön edistäminen vapaa-aikapalveluiden sisällä**

- Alavuden vapaa-aikapalveluihin kuuluvat hallinto-, kulttuuri-, nuoriso-, ja liikuntapalvelut. Yhteistyön lisääminen vapaa-aikapalveluiden kesken tuottaa laaja-alaisia ja monipuolisempia palveluita kuntalaisille. Yhteistyö lisää myös asiakkaita jokaiselle sektorille ja laajentaa palveluiden käytön ja hyödyn kuntalaisille. Kulttuurin-, ja nuorisopalveluiden yhteistyön lisääminen tuo nuoret lähemmäksi kulttuuripalveluita ja tarjoaa samalla nuorille enemmän kulttuurielämyksiä omalla paikkakunnallaan.

❖ **Kulttuurin mahdollistaminen kaikissa kaupunginosissa Alavudella**

- Alavus on jo ennen kuntaliitosta ollut laajaan asuttua aluetta. Aukkoista suurin osa asuu taajama-alueen ulkopuolella sivukylissä. Kulttuurin mahdollistaminen sivukylille takaa kulttuuririkkaamman Kaupungin kaupunkilaisille ja vapaa-ajan aktiiviteettien monipuolistumisen myötä kulttuurin merkitys korostuu.

❖ Perinteisten tapahtumien ylläpitäminen

- Perinteisten tapahtumien muokkaaminen ja päivittäminen nykyaikaisiksi, jolloin saadaan ylläpidettyä tapahtumat niiden alkuperää kunnioittaen. Tapahtumien kehittäminen uuden Alavuden näköisiksi, jolloin ne palvelevat molempien kuntien asukkaita. Poistetaan tapahtumien kuntien väliset ennakkoluulot osallistumiseen ja muokataan tapahtumat sisällöltään nykyaikaiseksi. Lisätään tapahtumien markkinointia myös ulkopaikkakuntalaisille ja loma-matkalaisille.

❖ Uusien tapahtumien kehittäminen

- Tapahtumien kehittäminen jatkuviksi kokonaisuuksiksi, joista mahdollisesti saataisiin uusia perinteisiä Alavutelaisia tapahtumia. Tapahtumien markkinoinnin tehostaminen ja kuntalaisten mukaan suunnitteluun ottaminen lisää kuntalaisten kiinnostusta ja osallistumista paikallisiin tapahtumiin.

❖ Kulttuurimatkailun lisääminen

- Kaupungin sijainnin hyödyntäminen palveluiden suunnittelussa lisää kulttuurimatkailun kysyntää Alavudella. Alavuden ja Töy-sän yhdistymisen vahvuudet kulttuurikentässä mitattava ja tuotava uusia näkökulmia kulttuurimatkailuun. Yhteistyö Veljekset Keskisen kanssa, jolloin kulttuurimatkailu tukee niin Alavuden kaupunkia ja kyläkauppaa positiivisesti.

❖ Kuntalaisten toiveiden ja tarpeiden kuuleminen

- Kuntalaisten innostaminen mukaan palveluiden suunnittelu-työhön, jolloin palveluista saadaan kuntalaisten tarpeiden mukainen kokonaisuus, joka samalla palvelee yksilöä asuinalueesta riippumatta. Samalla lisätään kiinnostusta kulttuuriin ja kulttuurin harrastamiseen. Tavoitteena kuntalaisten näköinen kulttuurikaupunki.

❖ **Alavuden kulttuuritapahtumien ja palveluiden markkinoinnin kehittäminen**

- Kulttuuripalveluiden markkinoinnin päivittäminen nykyaikaa. Sosiaalisen median hyödyntäminen markkinoinnissa, jolloin tavoitetaan ne kaupunkilaiset, jotka eivät tämän hetken tiedotusvälineitä välttämättä käytä. Hyödynnetään tämän hetken medioita, joita eri ikäryhmät käyttävät. Tavoitteena on tehostaa markkinointia nykypäivään käyttäen tämän päivän tiedotusvälineitä ja laajentaa markkinointia monipuolisesti eri kanaviin.

8. JATKOTOIMENPITEET JA SEURANTA

Alavuden kaupungin kulttuuripalveluiden vapaa-aikasihteeri seuraa tulevalla strategiakaudella tavoitteiden ja toimenpiteiden edistymistä. Strategiakauden lopulla kutsutaan Alavuden kaupungin kulttuuritoimijat arvioimaan tavoitteiden toteutumista ja kehittämiskohteita. Arvioidaan ensimmäisen kulttuuristrategian onnistumisia ja heikkouksia, jolloin saadaan kuva siitä mihin ollaan seuraavaksi menossa. Tavoitteemme mukaan tämän strategiakauden lopulla suunnitellaan jo vapaa-aikapalveluiden omaa yhteistä Alavuden kaupungin vapaa-aikastrategiaa.